

6. Шубравська О. В., Прокопенко К. О. Перспективи співробітництва України та Росії в агропродовольчій сфері // Економіка АПК. – 2011. – № 4. – С. 147–154.
7. Шумпетер Й. Теория экономического развития / Й. Шумпетер; пер. с нем. – М.: Прогресс, 1982. – С. 385–437.
8. Економіка України за січень-вересень 2009 року / Уряд. кур'єр. – 2009, 3 листоп. – №203. – С. 12.
9. Україна втрачає інвесторів. Електронний ресурс. / За матеріалами Комерсант-Україна – <http://finance.ua/ua/>.
10. Сільське господарство України, 2009. / Держкомстат України; за ред. Ю. М. Остапчука. – К.: Державний комітет статистики України, 2010. – 376 с. – <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Оценка развития инвестиционной деятельности АПК Украины как критерий его эффективности

И. В. Устименко

Определена специфика ключевых проблем развития аграрного сектора страны. Проанализирована динамика экономических отношений в аграрной сфере с учетом интеграционных процессов Украины. Проведен анализ динамики прямых иностранных инвестиций в сельское хозяйство Украины. Сделаны выводы относительно улучшения инвестиционной активности в сельском хозяйстве Украины.

Ключевые слова: аграрный сектор, глобализация, продовольственная безопасность, эффективность, инвестиции, интеграция, конкурентоспособность.

Evaluation of investment activities in Ukraine AIC criterion of its effectiveness

I. Ustymenko

The specifics of key problems of development of agrarian sector of Ukraine. The dynamics economic relations in an agrarian into consideration integration process of Ukraine. The analysis of dynamics of direct foreign investments in agrarian sector of Ukraine. Conclusions are done in relation investments active in agrarian sector of Ukraine.

Key words: agrarian sector, globalization, food safety, efficiency, investment, integration, competitiveness.

УДК 330.322.5:658.6

САВЧУК О.В., здобувач

Науковий керівник – **ЮХИМЕНКО П.І.**, д-р екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ МАГАЗИНІВ

У статті досліджено електронну комерцію як інструмент інформаційної економіки та її значення для досягнення економічних цілей. Розглянуто ефективність роботи електронних магазинів.

Ключові слова: інформаційна економіка, інформаційно-комунікаційні технології, електронна комерція, електронний магазин.

Постановка проблеми. Трансформаційні процеси в економіці України повинні, насамперед, сприяти переходу від екстенсивного економічного зростання до інтенсивного інноваційного економічного зростання та соціального розвитку. Приклад розвинених країн із передовою економікою, які продовжують розбудовувати інформаційне суспільство, показує, що однією з рушійних сил прогресивного розвитку є інформаційно-комунікаційні технології.

Бурхливий розвиток інформаційних та комп'ютерних технологій змінює організаційні форми ведення бізнесу, сприяє появі нових ринків, які утворюють відповідний сегмент економіки (електронний). Аналіз показує, що кількість учасників цього сегменту щороку зростає. Згідно з опублікованими даними аналітичної компанії Netcraft Communications, в квітні 2011 року в Інтернеті налічувалося 312693296 сайтів [1], для порівняння в 1993 році їх було лише 26 тис. Специфіка такого ринку полягає в тому, що суб'єкти купівлі-продажу (надалі розглядатимемо виробника та споживача) взаємодіють в електронному середовищі, тобто по суті вони обмінюються інформацією посередництвом комп'ютерних мереж. Зростаючий інтерес підприємців до електронного ринку пояснюється рядом переваг:

- 1) можливістю заявити про себе на весь світ (глобальний масштаб дій);
- 2) можливістю проведення власних ринкових досліджень з метою швидкого реагування на зміни зовнішнього середовища;
- 3) незалежністю від територіального розташування виробника від споживачів і одночасно можливістю оперативно реагувати на їх запити та пропозиції (інтерактивністю);
- 4) можливістю здійснювати замовлення та угоди купівлі-продажу більш якісно, оперативно і зручно;
- 5) можливістю зниження витрат на виробництво і торгівлю товарами та послугами, часто виключаючи посередників;

6) відкриттям нового потужного рекламного засобу, який дозволяє збільшити можливості реклами, поширюючи її на весь світ, та зниженням витрат на рекламно-маркетингові заходи;

7) можливістю постійного цілодобового зв'язку з існуючими та потенційними клієнтами й партнерами;

8) можливістю для малих та середніх підприємств, якими в основному є українські аграрні підприємства, конкурувати з великими підприємствами – світовими лідерами та монополіями, зрівнюючи в мережі можливості для розширення кола споживачів для всіх.

Електронна комерція розглядається як засіб, який надає всім рівні можливості за допомогою мережі "Інтернет" брати участь у процесі глобальної комунікації і відповідно змінювати структури своїх ділових відносин у глобальному масштабі.

Розвиток електронної комерції в Україні відбувається в період розвитку ринкової економіки, для якої характерною є конкуренція окремих підприємств, що зацікавлені у відновленні продукції, у кращих умовах виробництва та збуту. Забезпечення сталого розвитку підприємств відбувається за умов постійного вдосконалення їх діяльності, підтримки існуючих та запровадження нових конкуруючих переваг, які, в свою чергу, досягаються завдяки впровадженню новачок. Тому нові технічні й організаційні можливості, нове ринкове забезпечення виробництва, які надає електронна комерція, є привабливими для українських аграрних підприємств для використання їх у своїй збутовій діяльності. Разом з тим, електронні проекти потребують фінансування, тобто вкладення реальних інвестицій, а отже розробки виваженої оцінки їх ефективності.

Мета і завдання дослідження – визначити економічну ефективність вкладення підприємством капіталу в розробку та впровадження проекту електронного магазину.

Матеріалами досліджень є результати анкетування електронних магазинів з продажу побутової та комп'ютерної техніки щодо „портфелю” інвестиційних витрат на їх створення та функціонування. Наукові праці вітчизняних та зарубіжних авторів (Макарова М., Меджибовська Н., Мурадян А., Целих А., Кляшторна О., Кашеев Р., Каплан Р., Нортон Д. та ін.) стосуються проблем, пов'язаних з оцінкою ефективності інвестування проектів впровадження інформаційних технологій в економіку.

Результати досліджень та їх обговорення. Сучасний стан економіки України, який характеризується скороченням виробництва, кризою внутрішнього інвестування, тінізацією бізнес-діяльності, недосконалістю форм і методів державного регулювання, спонукає підприємства орієнтуватися в своїй діяльності на миттєвий результат, ігноруючи стратегічні напрямки розвитку. Напрямок фінансування підприємства в сторону вдосконалення вже існуючих форм та методів бізнесу, а також новітніх технологій виробництва, які передбачають найбільшу вірогідність віддачі, значно конкурує з розробкою інтернет-проектів за використання бюджету. Крім того, фінансові можливості підприємств дуже обмежені, тому виникає певна конкуренція між різними проектами. Щоб прийняти рішення щодо інвестицій в проект електронної комерції, потрібно визначити економічний ефект, який би дозволив підприємству досягти більшого успіху.

Проблемі економічної ефективності електронної комерції приділяється значна увага українськими та зарубіжними вченими, але і класичні фінансові методи оцінки дають змогу об'єктивно та всебічно дати оцінку інвестицій в проекти електронної комерції.

Основним принципом оцінювання ефективності є порівняння рівня доходів і витрат, що їх забезпечили, із терміном окупності.

Обґрунтувати економічну ефективність інвестиційних проектів дозволяє комплекс показників, які висвітлюють різні аспекти та визначають доцільність здійснення інвестицій. У міжнародній практиці використовують наступні показники ефективності інвестицій, які відображають різні аспекти і дають змогу оцінити доцільність вкладення інвестицій:

- чиста приведена вартість (або чистий дисконтований дохід NPV), розраховується як сума щорічних обсягів доходів без витрат, приведених до умов поточного року, тобто визначає абсолютну величину ефекту від реалізації проекту. Для прийняття проекту має перевищувати 0;
- дисконтований строк окупності (DPB) визначає кількість років, за які загальний приведений прибуток дорівнюватиме обсягу інвестицій, має бути менший за загальний термін життя проекту;
- внутрішня норма прибутку (IRR) визначається як рівень ставки дисконтування (r), за якого чиста приведена вартість проекту (за період його життя) дорівнює нулю. IRR визначає верхню межу допустимого рівня банківської відсоткової ставки.

Визначення перерахованих вище показників дозволяє врахувати всі витрати і надходження протягом дії проекту і зміни вартості грошей у часі, що досягається дисконтуванням щорічних грошових надходжень, які генеровані інвестиціями [2, 3].

Межа розрахунку вимірюється кількістю кроків розрахунку. Кроком розрахунку під час визначення показників ефективності в межах розрахункового періоду є місяць, квартал, рік.

Необхідним критерієм прийняття інвестиційного проекту є позитивність сальдо накопичених реальних грошей у будь-якому тимчасовому інтервалі, де даний учасник інвестиційного процесу здійснює витрати чи одержує доходи. Негативна величина сальдо накопичених реальних грошей свідчить про необхідність залучення учасником додаткових власних чи позикових засобів і відображення цих засобів у розрахунках ефективності.

Планування інвестицій, визначення їх доцільності, прибутковості завжди є прогнозуванням майбутніх доходів і витрат, тобто грошових потоків. У розрахунках за оцінки порівнянних обсягів коштів, що розділені між собою часом, треба враховувати зміну їх вартості. Визначають ставку дисконту, яка характеризує норму доходу на інвестований капітал – це відсоткова ставка, яка використовується для перерахунку майбутніх потоків доходів в єдину величину поточної (теперішньої вартості). В економічному сенсі, чим більшою є ставка доходу, тим більша швидкість зміни вартості грошей в часі. Як ставка дисконтування приймається один з варіантів:

- Темп інфляції.
- Прибутковість альтернативного проекту.
- Вартість доступного кредиту.
- WACC — середньозважена вартість капіталу.
- Експертна оцінка.
- Очікувана прибутковість інвестиційного проекту.

Дисконтування кожного платежу грошового потоку виконується шляхом добутку суми платежу на коефіцієнт дисконтування (норму прибутку, яка очікується інвестором) Kd :

$$Kd = \frac{1}{(1+r)^n},$$

де Kd – коефіцієнт дисконтування, r – ставка дисконтування, n – номер кроку дисконтування.

Для прийняття підприємством рішення щодо доцільності вкладення інвестицій в проект електронної комерції розрахуємо основні показники ефективності за допомогою середніх значень показників кожного ряду отриманих за тестування електронних магазинів із продажу побутової та комп'ютерної техніки (рис. 1):

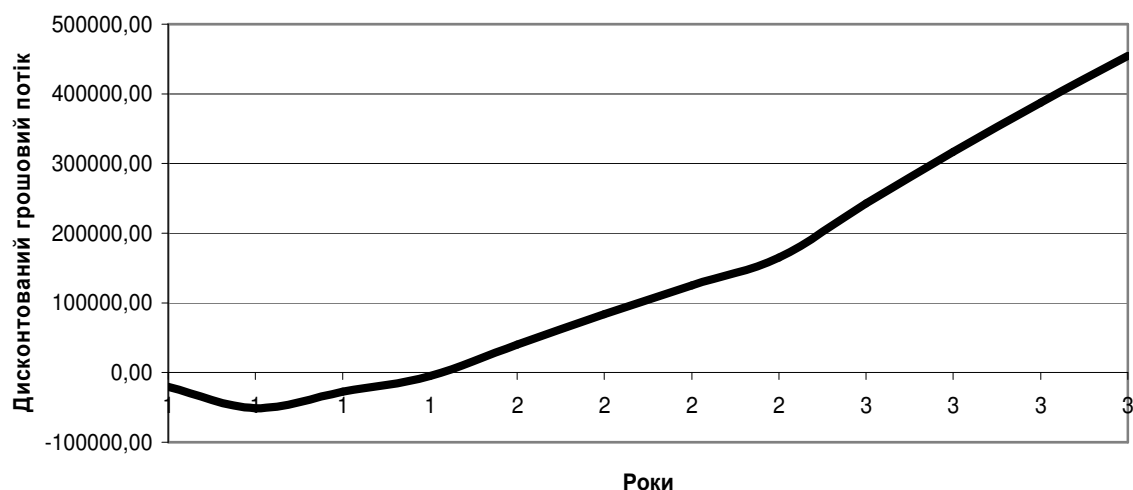

Рис.1. Фінансовий профіль інвестиційного проекту

• Статті витрат на проект в середньому на момент тестування складають: вартість устаткування (комп'ютери та комутаційне обладнання) – 12000 грн, створення та реєстрація комерційного сайту – 8000 грн, плата провайдеру за надання послуг Інтернет – 300 грн, щомісячне обслуго-

ування – 1000 грн, витрати на оплату праці – 7000 грн, транспортні та вантажні роботи – 2000 грн, амортизаційні відрахування на знос техніки (20% річних) – 2400, сплата податку – 200 грн.

• Виручка від реалізації прогнозується по кварталах протягом 3-х років (тис. грн): 0, 58000, 58000, 87000, 87000, 87000, 87000, 145000, 145000, 145000, 145000.

• Ставка дисконтування в річному нарахуванні становитиме 14,4% (середньозважена процентна ставка за строковими депозитами в річному обчисленні).

• За крок розрахунку візьмемо кожний квартал року.

• Термін експлуатації проекту, який підлягає аналізу, складає 3 роки.

Інвестиційний аналіз показав, що:

- чистий дисконтований дохід (Net Present Value) становитиме 454 752,48 грн, він більший за 0, тому проект може бути прийнятий до впровадження;

- дисконтований строк окупності проекту – 1 рік. Термін окупності менший за аналізований термін (3 роки);

- внутрішня норма прибутковості (IRR) – 244%, $IRR > r$ (r – ставка дисконтування = 14,4%), тому проект може бути прийнятий до впровадження.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Підсумовуючи викладене, можна зробити висновок, що впровадження систем електронної комерції для реалізації товарів є ефективним, а рішення про інвестування в проект електронної комерції є економічно виправданим.

Проте не завжди можна дати вичерпну оцінку віддачі проекту електронної комерції, оскільки вона може бути прямою та непрямою, тобто проявлятися не лише у фінансовій формі, а й у таких показниках, як залучення нових та заохочення старих клієнтів (лояльність), в глобальному позиціонуванні діяльності підприємства, усунення посередників між виробником та споживачем, підвищення якості сервісу, зв'язку тощо.

У подальших дослідженнях планується дати оцінку використанню систем електронної комерції аграрними підприємствами.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. <http://www.comscore.com/> Дата завантаження: 12.04.2011
2. Тарасюк Г.М. Управління проектами / 2-ге вид. – К.: Каравела, 2006. – 320 с.
3. Беренс В., Хавранек П. Руководство по оценке эффективности инвестиций: Пер. с англ. – М.: АОЗТ “Интерэксперт”, “ИНФРА-М”, 1995. – 528 с.

Оценка эффективности функционирования электронных магазинов

О.В. Савчук

В статье исследована электронная коммерция в качестве инструмента информационной экономики и ее значение для достижения экономических целей. Рассмотрена эффективность работы электронных магазинов.

Ключевые слова: информационная экономика, информационно-коммуникационные технологии, электронная коммерция.

Estimation of efficiency of functioning of electronic shops

O. Savchuk

Electronic commerce as the tool of information economy and its value for achievement of economic targets is investigated. In article the efficiency of electronic shops is considered.

Key words: information economy, information-communication technologies, electronic commerce.

УДК 658.261:631.115.8:338.45

ЧЕБОРАКА А.Ф., здобувач

Науковий керівник – **ТРОФИМЧУК М.І.**, канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ НА ПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ АПК

У статті проведено аналіз стану енергозбереження в переробній галузі агропромислового комплексу. Висвітлено проблеми переробної галузі АПК у сфері енергозбереження. Вказано на необхідність використання принципово нових видів техніки і технологій, які забезпечать енергетичну безпеку країни.

Ключові слова: енергозбереження, енергетичні ресурси, енергоемність, енергозбереження переробних галузей АПК.